

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi

Faaliyet Raporu

2016

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nin faaliyetleri aşağıdaki ana görev ve içeriğinde belirtilen amaçlar doğrultusunda sürdürülmektedir.

Ana Görev

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nin ana görevi, bitkiler dünyasını* araştırmak, tanıtmak ve korumaktır.

Ana Görev İçeriği:

Merhume Nezahat Gökyiğit'in hatırasına, İstanbul halkının yararlanacağı, çevre korumada önemi olan, güzel, latif, eğitsel bir bahçe, yeşil bir akciğer oluşturan Botanik Bahçesi'nin görevi:

- i- Dünya'daki canlılığın devamının gerçek ve tek garantisi olan bitkilerin önemi ve değeri hakkında kamu bilgisini arttırmak.
- ii- Dünya bitki hayatı ve Türkiye'nin zengin bitki örtüsü hakkında, bilimsel araştırmaları ve eğitimi, iyi belgelenmiş koleksiyonlar oluşturularak teşvik etmek ve bir bitki danışma merkezi oluşturmak.
- iii- Dünya'daki biyolojik çeşitliliği, endemik, ender ve tehdit altındaki bitkileri koruyarak desteklemek.
- iv- Ekonomik ve/veya faydalı bitkilerle insanlar arasındaki bağlantı ve ilişkileri araştırmak, sergilemek ve bu konudaki biriktirilmiş kültür mirasını korumak ve yaymak.
- v- Gittikçe artan bir tehdit oluşturan susuzluğa ve kuraklığa dayanıklı bitkileri sergilemek ve Dünya'daki erozyonla ve çölleşme ile mücadeleye yardım etmek.

Açıklama: "Bitkiler Dünyası" kavramı burada, eskiden (XX. Yüzyıl başında) kullanıldığı gibi Bitkiler Alemi'nin içerdiği, bugün ayrı alemler olduğu kabul edilen tüm canlı gruplarını, yani bitki, mantar, yosun ve bakterileri kapsayacak şekilde kullanılmaktadır.

Ülkümüz

"Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'ni Babil'in asma bahçeleri kadar ünlü yapmak".

2016 YILINDA NGBB

Kuruluşumuzdan bugüne kadar geçen 21 yıl içerisinde bitki bilimi, ekoloji, bahçecilik ve eğitim alanında Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin dört bir yanına götürdüğü etkinlikleriyle, yaptığı araştırmalar ve bilimsel çalışmalarla, halka hizmet vermeye devam etmiştir.

2016 yılında yapılan faaliyetleri dört bölümde sınıflandırabiliriz: Genel ve Toplumsal Faaliyetler, Bilimsel Faaliyetler, Bahçe Faaliyetleri, Eğitim Faaliyetleri.

1-) Genel ve Toplumsal Faaliyetler:

a-) Genel Faaliyetler

2016 yılı içerisinde bahçeyi ziyaret eden kişi sayısı 163093'tür. Aylara göre ziyaretçi sayıları ve bahçeye giriş yapan araç sayıları şöyledir;

	Ziyaretçi Sayısı	Araç Sayısı
Ocak	3450	834
Şubat	6029	1421
Mart	6798	2255
Nisan	23688	6381
Mayıs	28921	6420
Haziran	12671	2506
Temmuz	15772	3162
Ağustos	20231	4722
Eylül	16113	3698
Ekim	17276	3185
Kasım	7687	1638
Aralık	4457	873
TOPLAM	163093	37095

Trakya Adası, düzenlenerek 1 Aralık 2016 tarihinde halkın ziyaretine açılmıştır.

Trakya Adası içerisinde, Kumul Habitatı Gurbette Koruma Alanı oluşturulmuştur.

Trakya Adası içerisinde Trakya Longozu ile Sığla Longozu ormanları oluşturmak için gerekli altyapı çalışmaları bitirilmiştir. Sığla Longozu ormanı için gerekli bitki dikimleri yapılmıştır.

Meşe Adası çevre ve iç araç yolları kilit taşı ile döşenmiştir.

Meşe Adası'na dört kabinli ziyaretçi tuvaleti yerleştirilmiştir.

Anadolu Adası'nda bir kısım bahçe personelinin kalabilmesi için 5 adet misafirhane yapılmıştır.

Bilgilendirme ve Araştırma Yayınları

Bağbahçe Dergisi'nin 62. ve 67. sayılar arası 6 dergi basıldı.

2016 yılı yetişkin ve çocuk etkinlik kitapçığı 20.000 adet basılmıştır.

6.Doğa Şenliği tanıtımı için 100 adet afiş ve 10.000 adet program broşürü basıldı.

Ziyaretçilere yönelik 50.000 adet bahçe kurallarını içeren broşür basıldı.
Piyan bitkisi için 1000 adet broşür basıldı.

b-) Toplumsal Faaliyetler

2 Nisan 2016 tarihinde "Ertuğrul Şehitlerini Anma ve Sakura Kirazı Etkinliği" yapılmıştır.

17 - 20 Mayıs 2016 tarihlerinde "6. Doğa Şenliği" düzenlendi.

"İstanbul'da Bahçe ve Çiçek Sergisi" bahçe dışında 3 farklı yerde sergilendi. Serginin yapıldığı yerler ve tarihleri şöyledir;

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi 4-15 Nisan 2016

Antalya SEAB 2016 Sempozyumu 23-27 Mayıs 2016

İstanbul Işık Üniversitesi Maslak Yerleşkesi 23-26 Mayıs 2016

Gönüllüler

2016 yılı içerisinde düzenli olarak yapılan gönüllü faaliyetleri neticesinde Bahçemize gelen gönüllü kişi sayısı 197 olmuştur. Gönüllülerle ilgili her ayın ilk cumartesi günü Bahçe Tanıtım ve Tanışma Toplantısı düzenlenmiştir. 5 Aralık 2016 tarihinde Dünya Gönüllüler günü gönüllülerimizin katılımıyla bahçede kutlanmıştır.

İnternet ve Sosyal Medya

1 Ocak 2016 - 1 Ocak 2017 tarihleri arasında NGBB veb sayfası, içerikleri güncellendi. İnternet sitesini ziyaret eden kişi sayısı 73436'a ulaştı. NGBB e-posta iletişim grubu üye sayısı 610 kişiye ulaştı.

Aktif olarak kullanılan "Facebook" üzerinde 2011 yılında kurulan "[facebook.com/groups/www.ngbb.org.tr/](https://www.facebook.com/groups/www.ngbb.org.tr/)" grubunun üye sayısı 6119'a, <https://www.facebook.com/ngbotanikbahcesi/> sayfasının beğeni sayısı 7027'ye ulaştı. "Twitter" hesabının takipçi sayısı ise 222'ye ulaştı.

www.bizimbitkiler.org.tr veb adresi 2252 farklı kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

www.tehditaltindabitkiler.org.tr veb adresi 473 farklı kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

2-) Bilimsel Faaliyetler

NGBB'deki faaliyetlerin bel kemiğini oluşturan bilimsel faaliyetlerin başında, bahçede bütün olan bitenin kaydedildiği veritabanı programı gelmektedir. 2015 yılına kadar kullanılan "BG-Base" adlı programda yaşanan birtakım problemler yüzünden yeni bir program tasarlanmış ve yıl sonu itibarıyla bitirip, 2016 yılı başında kullanılmaya başlanmıştır. Eski programdan veri aktarımları devam etmektedir.

Tüm bahçe genelinde bitkiler için 1007 adet siyah kimlik etiketi yapıldı ve asıldı.

Kurak ve Çorak Bahçe, Soğanlı Bitkiler Koleksiyonu ve Kaya Bahçesi koleksiyonları ile bazı bitkilerin bilgilendirme levhaları değiştirildi.

Yönlendirme Levhaları bahçe geneline yerleştirildi.

Bahçe bilgilendirme ve yönlendirme çalışmaları için oluşturulan karekod sistemi genel bahçe bilgilendirmesine yönelik kullanılmaya başlandı.

Meteoroloji İstasyonundan haftalık olarak sistemden veri alınarak, grafiklenen veriler veb sayfasında yayınlanmaya devam edildi.

a-) Herbarium

Herbariumdaki barkodlu örnek sayısı 8320'ye ulaşmıştır.

Çanakkale Üniversitesi Biyoloji Bölümü Herbariumu, Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Herbariumu, Ankara Üniversitesi Herbariumu, Tohum Gen Bankası Herbariumu, İstanbul Eczacılık Fakültesi Herbariumu, Smithsonian Institution Herbariumu ile herbarium örneği değiş tokuşu yapıldı. Toplamda yıl içerisinde 871 eş örnek bu herbariumlara gönderildi, 97 örnek de herbariumumuza kazandırıldı.

35 adet tip örneği herbariumumuza kazandırıldı.

32 adet Etnobotanik örneği herbariuma kazandırıldı.

Bitki teşhislerinde kullanılmak üzere Binoküler mikroskop ve görüntüleme sistemi satın alındı.

b-) Koruma Projeleri

Piyan (*Thermopsis turcica*) koruma çalışmalarına devam edildi.

Piyan bitkisi melezleme çalışmaları, sayesinde 3 adet gen tespit edildi. Dünya Gen Bankasına Piyan bitkisi ile ilgili 3 adet genin veri girişi yapıldı. Bakla ile ilgili melezleme çalışmaları hakkında 2 aşamaya geçildi. Üreme evresinin 10. Gününe kadar olan gelişim gözleme çalışmaları makale olarak bilim dünyasına kazandırıldı.

Sultan Pelemiri (*Cephalaria tuteliana*) Tür Koruma Eylem Planı çalışmaları kapsamında İstanbul 1. Bölge Orman Bölge Müdürlüğü ile birlikte bahçemizde üretilen 400 adet bitki yerinde koruma alanına dikildi. Bahçede gurbette korumada olan bitkiler için fenolojik gözlem çalışmalarına devam edildi.

Yitıklale (*Tulipa sprengeri*) türü farklı yöntemlerle tohumdan ve soğandan üretimine devam edildi. Bitkinin fenolojik gözlemine devam edildi.

Zingit (*Pyrus serikensis*) ve yatak süseni (*Iris masia* subsp. *dumaniana*) bitkilerinin yerinde ve gurbette koruma çalışmaları için Antalya Serik bölgesine arazi çalışması yapıldı, yetkililerle 2017 yılında yapılacak çalışmaların iş takvimi oluşturuldu.

Tülüşaş (*Rhaponticoides iconiensis*), aydın gaşağı (*R. mykalea*) bitkilerinin mevcut olan tohumları üretime alındı. Üretim çalışmalarındaki fenolojik gözlemler devam ediyor.

c-) Konferans ve Atölye Çalışmalarına Katılımlar

19-22 Nisan 2016 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen VI. Süs Bitkileri Kongresi'ne Salih Sercan Kanoğlu dinleyici olarak katılmıştır.

26-30 Haziran 2016 tarihleri arasında Aydın'da düzenlenen 18. Uluslararası Biyoloji Kongresi'ne Oğuzhan Yaşarkan ve Ebru Akyüz "The effect of Hydrogeb Peroxide Pre-treatment on Antioxidant Enzyme Activities in Calli Tissues of two Eggplant Genotypes under salinity" isimli posterleri ile katılmıştır.

26 Mart 2016 tarihinde Uluslararası Öncü Eğitimciler Derneği tarafından düzenlenen branş öğretmenlerine hitap eden "3. Eğitici Oyunlar Zirvesi"nde "Doğa ile

Öğrenme” konu başlıklı NGBB’de gerçekleştirilen çocuk etkinliklerinde kullanılan oyun öğretimleri paylaşıldı.

2 Nisan 2016 tarihinde Eğitim Reformu Girişimi (ERG) tarafından bu yıl on üçüncüsü düzenlenen “Eğitimde İyi Örnekler Konferansı”nda “Yaz Kampı-Kars Örneği” sunumu yapıldı

ç-) Arazi Çalışmaları

Faydalı Bitkiler Koleksiyonu, Odunsu Bitkiler Koleksiyonu, Carex grubu çalışmaları, Piyan Koruma Projesi, Sultan Pelemiri Koruma Projesi için arazi çalışmaları yapıldı.

Bu arazi çalışmalarından bahçemize 123 canlı örnek, 19 tohum örneği, 321 herbaryum bahçemize kazandırıldı.

d-) Resimli Türkiye Florası Çalışmaları

Resimli Türkiye Florası’nın 2., 3., 4. ve 5. cilt için çalışmalar devam etmektedir.

Elektronik olarak yayınlanan “Bağbahçe Bilim Dergisi”nin 3 sayısı yayımlandı.

“Türkiye’nin Algleri Listesi,, Türkiye’nin Mantarları Listesi” kitaplarının çalışmalarına devam edildi.

Türkiye’nin Likenleri Listesi, Türkiye’nin Kara Yosunları Listesi çalışmaları tamamlandı.

Carex cinsi için Ankara HUB herbaryumu ziyaret edildi.

e-) Yayınlar

Kanoğlu, S.S., Aksoy, N., Kaya, A. (2016); Sülüklügöl (Bolu-Adapazarı / Türkiye) Çevresinin Florası, Bağbahçe Bilim Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 20-42, e-ISSN 2148-4015

Burçin Çingay, Faik A. Karavelioğulları, 2016. A new species of *Verbascum*, *V. nihatgoekyigitii* (Scrophulariaceae), from southeastern Anatolia, Turkey. *Phytotaxa* 269 (4): 287–293., ISSN 1179-3155.

Oğuzhan Yaşarkan, Ebru Akyüz, The effect of Hydrogeb Peroxide Pre-treatment on Antioxidant Enzyme Activities in Calli Tissues of two Eggplant Genotypes under salinity. 18. Ulusal Biyoloji Kongresi Kuşadası, 26-30 Haziran 2016.

Sultan Pelemiri Tür Koruma Eylem Kitabı yayımlandı. (Hazırlayanlar: Prof. Dr. Adil Güner, Prof. Dr. Neriman Özhatay, Prof. Dr. Süleyman Ramazan Göktürk, Dr. Sırrı Yüzbaşıoğlu, Uzm. Burçin Çingay.)

f-) Kütüphane

Kütüphane içerisindeki kitap ve diğer materyallerin sınıflandırma şekli yenilendi. 5117 kayıtlı materyal sayısı 5249’a çıkarıldı.

Türkiye Florası Bibliyografyası için gerekli toplantılar yapıldı. Bibliyografya için kaynak taraması bitirildi.

Çukurova Ali Nihat Gökyiğit Botanik Bahçesi Kütüphanesi’ne toplam 46 adet kitap gönderildi.

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nin kurulduğu zamandan itibaren ürettiği poster, broşür, dergi, kitap vb. materyallerin kurum tarihi için arşivlenmesi sağlandı.

3-) Bahçe Faaliyetleri

Bahçe'nin güzel ve alımlı olması için yılda üç kez düzenli olarak mevsimlik çiçekler değiştirildi ve bakımı sürdürüldü.

Soğanlı Bitkiler Koleksiyonu geliştirilmeye devam edildi. Gerekenler için saksı değişimi yapıldı. Koleksiyonda 2016 itibariyle bitki türü sayısı 410'a ulaştı.

Faydalı Bitkiler Koleksiyonu'nda 2016 itibariyle tür sayısı 217'ye ulaştı.

Kuraklığa ve Tuzluluğa Dayanıklı Bitkiler Koleksiyonu'nda 2016 itibariyle tür sayısı 217 oldu.

Odunsu Bitkiler Koleksiyonu'nda tür sayısı 2016 itibariyle 721 türe ulaştı.

Meyve Koleksiyonu'nda tür sayısı 2016 itibariyle 25 türe ulaştı.

Bahçe genelinde, iklimsel değişimin etkilerini gözleyebilmek amacıyla fenolojik gözlemlere devam edildi.

Merkez Ada'da Kaya Bahçesi, Kurak ve Çorak Bahçe, Ertuğrul Adası'nda Faydalı Bitkiler Koleksiyonu, Arboretum Adası'nda Kaya Bahçesi koleksiyonlarının envanter çalışması yapılmıştır.

Türkiye'nin tehdit altındaki bitkilerini kurtarma çalışmalarına devam edildi. Bu çerçevede tülüşah (*Centaurea iconiensis*), aydın gaşağı (*Centaurea mykalea*), zingit (*Pyrus serikensis*), beypazarı geveni (*Astragalus beypazaricus*), gürsöğüt geveni (*Astragalus yildirimlii*), piyan (*Thermopsis turcica*) ve sultan pelemiri (*Cephalaria tuteliana*) fidelerinin bahçede üretimine devam edildi.

Merkez Ada'da, Yönetim Binası karşısındaki alanlar, ardışık bitkilendirme alanı olarak İngiltere, "Great Dixter" bahçesinden Barbaros (Fergus) Garret ve bahçe çalışanları tarafından düzenlenmişti. Alandaki sürekliliğin sağlanması için çalışmalar devam etmektedir.

Bahçıvanlarımızdan Salih Sercan Kanoğlu ve Fatma Gülenç Mart ayında 1 hafta, Salih Sercan Kanoğlu ve Ebru Akyüz Ağustos ayında 1.5 hafta olmak üzere İngiltere, Great Dixter Bahçesi'nde deneyim kazanmak üzere çalışmalarda bulunmuşlardır.

Mesire Adası Tünel Girişi, Herbaryum binası önü, Anadolu Adası köprü üstü ve Konferans Salonu önü, Sergi Limonluğu önü, İstanbul Adası köprü başı alanlarında saksılı bitki tasarımları yapıldı.

4-) Eğitim Faaliyetleri

2016 yılında mevcut eğitim programlarının içerikleri yaş gruplarının ilgi ve algısına göre yeniden düzenlendi. Ayrıca yeni eğitim programları hazırlandı. "Organik Sanat", "Toprağın Dili", "Yaprakla Sohbet", "Mucit Tohumların Yolculuğu", "Yaşayan Fosil", "Mevsimler Draması", "Ormanlar Draması", "Yüzümdeki Doğa", "Çiçek Dikim", "Suyun Yolculuğu", "Ağaçları Tanıyalım" etkinlik başlıkları ile yeni eğitimler hizmete sunulmuştur.

2016 yılında toplam 2972 öğrenciye ve 120 öğretmene eğitim hizmeti verilmiştir.

Eğitim alan öğrencilerin 1076'sı anaokulu, 1347'si ilköğretim, 336'sı ortaokul, 163'ü lise ve 50'si özel eğitim(engelli) öğrencisidir.

19 - 20 - 21 - 22 Mayıs 2016 tarihlerinde “6. Doğa Şenliği” gerçekleştirildi. Şenlikte yetişkinler ve çocuklar için ücretsiz 29 farklı etkinlik yapıldı. Şenlik süresince bahçeye gelen ziyaretçi sayısı 9209 kişi olup, etkinliklere 16395 kişi katılım göstermiştir.

a-) Hafta İçi Etkinlikleri

2015 yılında düzenlenen 21 etkinlik ve atölye çalışmasına 2414 kişi katılmıştır. Katılımcı sayıları etkinliklere göre şöyledir;

- Bitkiler Dünyası: 342 kişi
- Yaprakla Sohbet: 342 kişi
- Minik Bahçıvanlar: 348 kişi
- NGBB’de Keşif: 304
- Toprağın Dili: 267 kişi
- Organik Sanat: 244 kişi
- Duyu Bahçem: 110 kişi
- Yüzümdeki Doğa: 74 kişi
- Koleksiyonlar: 49 kişi
- Bitkileri Keşfediyoruz: 47 kişi
- Kağıt Yapalım: 36 kişi
- Arı ve Çiçek Kardeşliği: 34 kişi
- Çiçek Dikimi: 30 kişi
- Bizim Bitkiler: 20 kişi
- Çim Adam Yapalım: 19 kişi
- Kompost Yapımı: 17 kişi
- Çok İlginç Bitkiler: 16 kişi
- Teşhis Yolu Oyunu: 74 kişi
- Anadolu Kaşifleri: 20 kişi
- Orman Draması: 11 kişi
- Yaprakla Sanat: 10 kişi

b-) Hafta Sonu Etkinlikleri

Eğitim Merkezi’nde, Merkez Ada’da ve Keşif Bahçesi’nde hafta sonları ziyaretçi çocuklarına yönelik çeşitli etkinlikler düzenlendi. Bireysel katılımı ile gerçekleşen hafta sonu çocuk etkinliklerine 37 öğrenci katıldı. Eğitimler ve katılımcı sayıları aşağıdadır;

- Ağaç Halkaları ile Zaman Yolculuğu: 7 kişi
- Masal Atölyesi: 18 kişi
- Ormanda Parti: 12 kişi

c-) Projeler

2006 yılından itibaren devam eden “Bahçıvan Çocuklar Projesi”ne 2014-2015 eğitim-öğretim döneminde “Bahçıvan Çocuklar Projesi”ne Sultançiftliği İlkokulu 3. Sınıf öğrencilerinden 18 kişi katılmıştır. 2 Haziran 2016 tarihinde “Hasat Şenliği” ile proje sonlandırılmış ve çocuklara katılım belgeleri verilmiştir.

2012 yılında başlayan “NGBB’de Yaz Kampı” projesine İl Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü iş birliği ile Eskişehir’den katılım olmuştur. 10 öğrenci ile başlatılan kamp 9 gün sürmüştür.

2013 yılında “Oyunlarla Çevre Eğitimi” adıyla başlatılan öğretmen eğitimi 2014 yılında “Doğa Mektebinde Oyunlar” adı ile devam edilmiş ancak 2016 yılı içerisinde yaşanan bazı problemler sebebiyle eğitim tamamen revize edilerek “Heybemde Doğa Var” adı ile devam etmiştir. Eğitim çalışmasına iki farklı okuldan 120 öğretmen aday öğrenci katılmıştır.

2016 yılında özel eğitim gerektiren öğrencilere yönelik eğitim talebi alınmış ve öğrencilerin özel durumuna göre eğitim etkinlikleri hazırlanıp uygulanmıştır. “Çemenzar Lions Omurilik Felçliler Derneği” ve “Sabri Taşkın Özel Eğitim Uygulama İş Merkezi Okulu” ile iş birliği yapılmıştır. 50 özel çocuk ile “Çiçek Dikimi”, “Yaprakla Sanat”, “NGBB’de Keşif”, etkinlikleri yapılmıştır.

ç-) Stajyerler

2016 yaz döneminde Türkiye’nin farklı illerindeki 4 üniversite 3 yüksekokuldan toplam 9 üniversite öğrencisi NGBB’de staj eğitimine katıldı.

d-) Yetişkin Etkinlikleri

3 kez Bitki Teşhis Günü düzenlendi. Bu çalışmalara toplam 71 kişi katıldı.

III. Yurttaş Bilgin Atölyesi düzenlendi. İki günlük atölye çalışmasına 63 kişi katıldı.

Uygulamalı Bahçivanlık Kursu dört dönem düzenlendi. Toplam 45 kişi katıldı.

Bulutların Ülkesi Kaçkarlar konferansına 18 kişi katıldı.

Toprak Anadan Gelen Şifa; Şifalı Bitkiler konferansına 10 kişi katıldı.

Canavarotlarının Türkiye’deki Çeşitliliği konferansına 10 kişi katıldı.

Türkiye’nin Terslâleleri konferansına 10 kişi katıldı.

Handel-Mazetti’nin 1907 yılında Trabzon ve Çevresine Yaptığı Gezi konferansına 5 kişi katıldı.